

TWENTSE Post

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

HFD. RED. J.W.M. GIGENGACK

NR. 9 SEPT. 1969 8^E JRG.

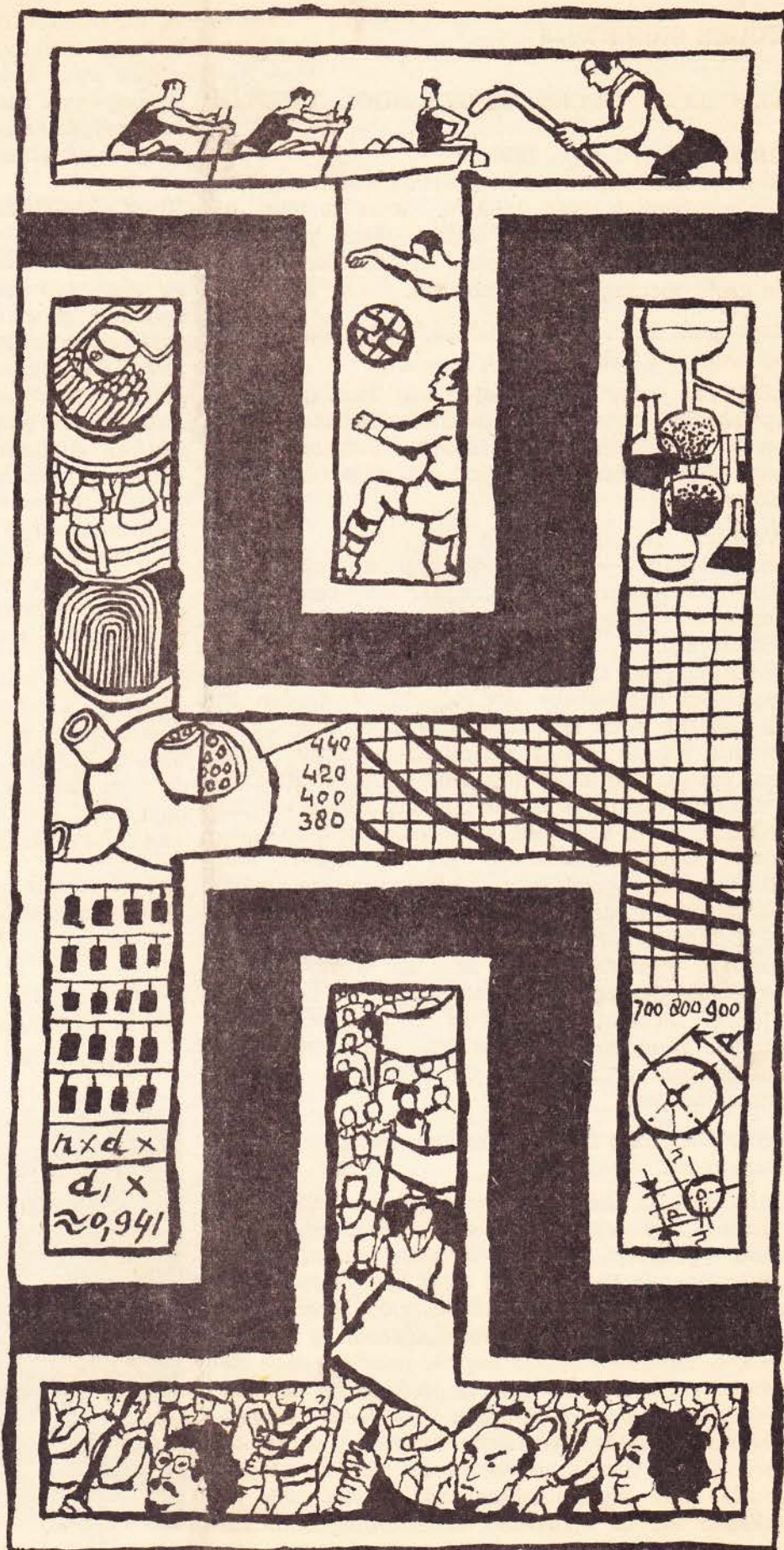
Uit de inhoud:

**Vijf jaar
Technische
Hogeschool
Twente**

Redactie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 17987
Amsterdam-Rotterdam Bank, Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.—. per half jaar
Losse nummers 75 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

HOGER ONDERWIJS

VIJF JAAR TECHN. HOGESCHOOL TWENTE

DRIENERLO, 1 sept. 1969

Gepaste bescheidenheid kenmerkt de aanvang van het academisch jaar 1969/70. Geen cortège of optocht in traditionele toga's. Geen plechtige bijeenkomst met genodigden in jacquet. Alleen de grote openingsrede is gebleven.

Zegt prof. dr. ir. J. C. VLUGTER/rector magnificus en voorzitter THT-bestuur:

„Bij onze jonge hogeschool is van meet af bij de oprichters — met mijn voorganger Berkhoff voorop — de leidende gedachte geweest studenten en staf te betrekken in de opzet en uitwerking van plannen.”

Woorden die herinneringen oproepen aan de Campusraad — adviserend orgaan zonder beslissingsbevoegdheid, dat vier jaar lang een schijn-democratie hoog hield en daarna uiteenspatte als een zeepbel.

Het moet gezegd: uiteenlopende adviezen van deze raad aan het bestuur der Hogeschool werden in de loop der jaren minzaam opgevolgd. Maar in de kwestie 'mensa-bonnen' zei ditzelfde bestuur vorig jaar categorisch 'neen' tegen de eigen verantwoordelijkheid van de Drienerlo-student. Die had braaf 150 tegoedbons af te nemen, recht gevend op evenzovele warme maaltijden per studiejaar. Een student moet goed eten, nietwaar — de medici hebben dat ontdekt.

De Drienerlo-student — zelfdiscipline verkiezend boven de bijna moederlijke zorg der Wijze Vaders — besloot de verplichte maaltijden niet langer te slikken. De mensa bleef leeg, de warme porties werden koud en onder de kop 'studentenverzet' haalde deze juni-staking de kolommen van de landelijke pers.

Prof. VLUGTER in zijn grote rede van deze maand memoreert:

„Alhoewel de plicht tot het afnemen van mensa-bonnen met ingang van het cursusjaar 1968/69 werd afgeschaft, was door de gang van zaken het gezag van de Campusraad naar het gevoelen van de S.R.D. (Studenten Raad Drienerlo) teveel ondermijnd, om nog voldoende aanvaardbaar te zijn. (-) In deze situatie van onbehagen, maar ook van onmacht en helaas bij een te grote groep ook van ongeïnteresseerdheid, zagen wij een campusbestuur op 'ondemocratische wijze' tot stand komen, d.w.z. zonder verkiezingen, echter wel na overleg met de Studentenraad en het zich inmiddels uit de Sportraad, de Boerderijcommissie

en de Drienerkring gevormde 'Gemeenschappelijk Overleg Orgaan'. Dit campusbestuur, door sommigen met 'kolonelsbewind' aangeduid, is er in geslaagd vele zaken te regelen en enige ingrijpende bestuurlijke maatregelen te nemen, zonder tot conflict-situaties aanleiding te geven.”

DEMOCRATISERING

„Niettegenstaande de serieuze pogingen om staf en studenten in grote mate medezeggenschap te verlenen, groeide er bij beide categorieën een gevoel van onbehagen en we moeten nu wel constateren, dat een voorname oorzaak daarvan wellicht gezocht moet worden in de structuur van de bestuurlijke organisatie en bevoegdheidshantering. Staf en studenten mochten meedenken en meespreken — en hun meningen en adviezen werden vaak gehonoreerd — maar de beslissingen werden toch maar altijd genomen door het bestuur van de hogeschool en door de hoogleraren, gebundeld in de afdelingen, in besloten vergaderingen. De bestuurders behoefden daarvoor geen verantwoording af te leggen tegenover de bestuurdenden.”

Een passage uit de grote rede, die onverbloemd wijst op fundamentele mankementen in de huidige structuren van de hogeschoolgemeenschap 'Drienerlo'. Een passage tévens, die zowel de gedachtenwisseling over als de aanpak van de problematiek, welke in de democratisering een rol speelt, bevordelijk acht en aanmoedigt.

Het is zonder meer duidelijk: op weg naar een 'nieuwe hogeschool' zijn de eerste stappen nauwe-

v.l.n.r. JW Rouweler, E Limborgh en A Fletterman
..3-man-sterke-ploeg Studentenraad-Bestuur..

lijks gezet. Een officiële reactie¹⁾ van de Studentenraad op de jongste jaarrede toont aan, dat over en weer zeer intensief over democratisering wordt nagedacht. Voor een spontane samenvatting van actuele denkbeelden staat een 3-man-sterke-ploeg uw TP-verslaggever tewoord.

Zegt ELTJO LIMBORGH (22), voorzitter Studentenraad-Bestuur:

'Democratisering moet plaats vinden niet vanuit de top, maar vanaf de basis. De top-bestuursstructuur interesseert ons op dit moment niet zoveel, omdat het niveau te hoog is. Ons werkteerrein is momenteel gelegen in de direkte, dagelijkse omgeving van de studenten: in de afdelingen waar ze studeren.'

Vervolgt JAN WILLEM ROUWELER (21), secretaris sociaal:

'Het gaat er om daadwerkelijk een structuur op te zetten, waarin het medebeslissingsrecht tot gelding komt. Wij werken aan een constructie, waarin ieder in de afdeling zijn stem kan laten horen.'

Rapporteert ALBERT FLETTERMAN (21), secretaris onderwijs:

'De studie, die daarvoor nodig is, moet een wezenlijk deel uitmaken van het onderwijs. Daarom stellen wij de eis, dat van alle studie-programma's tijd wordt geschrapt — wij denken aan 25% — die kan worden besteed aan planning, koersberekening en kritiek.'

In het denken over democratisering gaan de gedachten niet alleen uit naar Drienerlo.

ELTJO: *'Het verschil tussen studenten van het wetenschappelijk en hoger onderwijs dient te worden opgeheven. Zij moeten dezelfde rechten kunnen krijgen.'*

JAN WILLEM: *'Op ministerieel niveau betekent dat, dat de minister ook voor hén mensa's moet bouwen en zowel gezondheids- als huisvestingszorg moet bedrijven.'*

ALBERT: *'En zolang de minister hier verstek laat gaan, dient het bestuur van de TH-Twente naar beste vermogen in te springen door ook andere studenten te laten profiteren van de mogelijkheden op Drienerlo (eten in de mensa, sporten op de campus). En verder moet de mogelijkheid overwogen worden om óp of buiten de campus ook voor andere studenten woongelegenheden te bouwen.'*

Zij willen geen clan-vorming of ghetto-mentaliteit op Drienerlo.

Zij willen openbaarheid, kritiek en verantwoording naar alle zijden.

Zij willen democratie.

Vijfjarige Hogeschool Twente werkt aan haar geschiedenis.

¹⁾ In brochurevorm verschenen 1 sept. 1969.

KULTURELE OUTILLAGE

....modern ridderslot....

'DE BASTILLE'

DRIENERLO — Naar Frans voorbeeld hebben de studenten van de Techn. Hogeschool Twente op 14 juli 'de Bastille' bestormd, waarmee de nieuwe mensa op het campusterrein officieus in gebruik werd genomen. De Boerderijcommissie van de THT had een prijsvraag uitgeschreven om een naam te bedenken voor deze imposante schepping van de Amsterdamse architect Pieter Blom. Van de veertig inzendingen is toen de suggestie van de heer Erwin Winz, die tijdens een 'PUBBOR' (borreluurtje van publiciteitsmensen uit de regio) voorstelde de mensa 'de Bastille' te noemen, bekroond mede vanwege de openingsdatum.

In sept. 1967 werd met de bouw van de nieuwe mensa begonnen. Het miljoenen-object, dat straks plaats kan bieden aan 4000 studenten, doet qua vormgeving denken aan een burcht. Een indruk, die bij het betreden van dit gebouw nog wordt versterkt door een doolhof van vertrekken, bereikbaar via trappen, gangen, nissen en sluip-/kruipgaten. De bezoeker waant zich in een modern ridderslot, waarin alle mogelijke voorzieningen zijn getroffen om het leven te veraangename: een goede keuken, een belletterie-bibliotheek, kegelbanen, een toneelzaaltje, gespreks- en gezelligheidshoeken, 'n discotheek etcetera.

Het interieur van de burcht is nog niet helemaal voltooid. De officiële opening zal in het najaar plaats vinden, tegelijk met het gereedkomen van het sportcentrum Drienerlo.

enschede

A. v. d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 — TEL. 10688

Motor defect?
naar **JULO**
direct !!!

Pyrmonststraat 15 - 19
ENSCHDE

Voor herenkleding
het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

Van Loenshof 10 Tel. 15271
Filiaal: Oliepompsingel 37 Tel. 16118

Wee rekken kan geet naor
zölfbediening
PARAAT

Glanerbrug: bie TET-bushalte
In 'n lunchroom kô'j lekker etten en dreenken

Fijnhout- en Triplexhandel

Fa. **W. LANGE**

Spelbergsweg 37, Tel. 4538
levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.

ADVERTEREN IS ETALEREN

Voor
lijn- en rastercliché's
Clichébedrijf

NV v/h Firma
M. J. v. d. Loeff

Achter 't Hofje 3-7, tel. 19266

Verschenen:

Kokhuis,

TWENTE 1940-45

275 blz. met 130 historische foto's;
gebonden f 22.50

Bij Uw boekhandel en uitgever

Uitg. WITKAM, Enschede
de Klomp 22 (tel. 05420/12773)

FA. H. v. d. BERG

OLDENZAALSESTRAAT 65 — TEL. 12543
**STEUNZOLEN, ELAST. KOUSEN,
BREUKBANDEN**
Leverancier voor alle ziekenfondsen

Het bekende adres voor het
leveren van alle bekende merken
gazon- en motormaaiers

(ABNER, BRILL, FOLBATE, HUSQVARNA)

Fijn-
slijperij **H. v. d. Meer en zn**

BLEEKERSTR. 18 - ENSCHDE

Machinefabriek
ARENS & Zn

➡ **tandwielen**
Perikweg 52

S. TEN CATE

STAALHARDERIJ
MOTORENREVISIE

Hessenweg 1 - 9 — Tel. 15413

ADVERTEREN IS ETALEREN

TELEVISIE
•
HOOR
APPARATEN
•
RADIO

Blijvende service!

Jan LANGKAMP
LANGESTR. 52 TEL. 24695 ENSCHDE.

Jan Stokkentree

Oude Metalen

Enschede

FORMELTA

de ideale koffiemelk

Verkoopkantoor „MULTIFARM" Boekelo

„de kop'ren smorre"

Twents ethoes in Maarkel
an de grote weg van Hengel naar Deamter
[Twentse specialiteiten]

BOERENLEENBANK

Wegdam

Voor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

Met onze mengvoeders altijd de
hoogste productie. **Kunstmeststof-**
fen; keuze uit vele soorten. Ruim
gesorteerd in **vaste brandstoffen**.
Bij ons is het rustig en voordelig
tanken voor brommers, auto's en
tractoren.

C.A. & V.V. BORNERBROEK

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

■ De SPAARBANK ■ verder alle
voor iedereen BANKZAKEN

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoeders

Ruwvoeders

Brandstoffen

BOERENLEENBANK

Albergen

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

KUNST

DRIENERLO — Gebouw Werktuigbouwkunde van de Techn. Hogeschool Twente herbergt in oktober KUNST van JAN BAETSEN en EEF STROBOS.

Beide wonen en werken in Hengelo. Beide behoren tot de top- en eerste-planspelers van de Stedenband.

Zij brengen doorwrochte voorstellingen in aluminium en staal. Maar daarmee is niet alles gezegd.

HULPINSTRUMENTEN VAN DE WAARNEMING

Vangen we aan bij de zuilen van Strobos. Stalen kolossen, die vanuit meetkundig, werktuigkundig en ambachtelijk oogpunt respect afdwingen. Wat dat betreft zou het Gebouw Werktuigbouwkunde 'de Smidse' kunnen zijn geweest van Strobos' staalkonstrukties. De kunstenaar vervaardigde de reuze-zuilen echter in zijn atelier te Hengelo!

Maar is Gebouw Werktuigbouwkunde dan niet de 'geboorteplaats', wellicht is het toch een 'geëigende plaats', een 'aanverwante omgeving', waar staalkonstrukties kind-aan-huis zijn.

Alweer stuiten we op tegenstellingen, want Strobos' reuze-zuilen dienen geen technisch noch industrieel doel. Ook maken ze geen deel uit van het interieur, zodat de kolossen al evenmin een architectonische of versierende functie vervullen.

Wat voor een spel is dat, dit zoeken en gissen naar verbanden en samenhang? Waarmee proberen we klaar te komen? Welke vragen dringen zich op bij het bekijken van dit werk?

Je ziet onmiddellijk dat de kunstenaar een zware arbeidsprestatie heeft verricht. Staalplaat tenslotte is geen karton, waar je met bordschaar en lijm wel

(foto Brandie Oosterwold)

Evert Strobos (26):*ZIJNS-ervaring*....

even kokers van maakt. Met welk doel dan die grote inspanning, die kosten en moeite? Welke 'zin' gaat er schuil achter dit respektabele werk?

Wat zegt Strobos ervan?

Dat zijn zuilen zowel ruimte als entourage nodig hebben. Dat de zoom van een bos, een akkerwal of een park geschikte standplaatsen vormen. Dat een plantsoen in een woonwijk of een plein bij een winkelcentrum ook in aanmerking komen.

Strobos kan het weten, want hij heeft met zijn zuilen in de ruimte 'geëxperimenteerd'. „Het doet je wat, zo'n staal-plastiek tegen de achtergrond ◇

Gesloten polyester carrosserieën op:

FORD TRANSIT, PEUGEOT, HANOMAG etc.

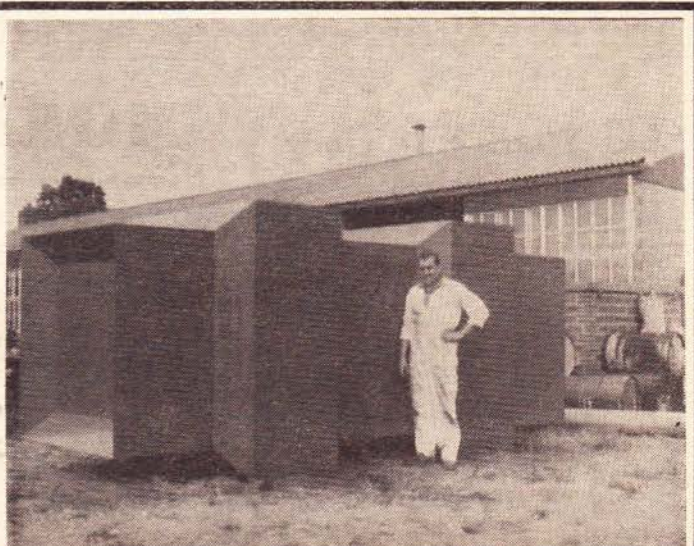
Naadloze polyester bekledingen voor hygiënisch vleesvervoer.

Uitvoering van alle mogelijke voorwerpen in polyester.

A. H. Bos' carrosseriebedrijf nv

Hoofdstraat 55, Albergen — (05494-206)

(foto: plastiek van E. Strobos)

hengelo

de **Bokdams**
voor **DANSLES**
Drienerstraat 37
Telefoon 13514

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedesestr. 22, Hengelo

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

HILBERDINK

GROTE SORTERING
TAFEL-, THEE- EN ONTBIJT-
SERVIEZEN

Marktstr. 25

Hengelo

COÖP.

RAIFFEISENBANK

Parallelweg L.S. Hengelo Tel. 10061
Bijkantoren: Oldenz.str. 168, Beukweg 81
en Oelerweg 28.

• MEUBELEN
• TAPIJTEN
• BEDDEN

E M PETRI voor de moderne
woninginrichting!!
MARKTSTR. 15

BEHANG EN VERF

Fa. Wed. J. Walhof

Beekstr. 29 Hengelo

Timmerfabriek

Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

Ruischer en Hartgers

Voor elektrische apparaten
en installatiewerken

DRIENERSTRAAT 4 — HENGELO
(tel. winkel: 14878 — tel. installatie-afd. 10436)

HOBBYHUIS Hackfort

BERGWEG 9, HENGELO

VIOS gebouw

Self Service

maaltijden à f 2.85

(Ook bij U aan huis)

Beekstr. 10, Hengelo

TEL. 05400-12612

VERSTEEG's veearve

veur hoës en earve

Molenstraat 20

Hengelo (O.) — Tel. 12207

MORSINK
SOLASPECIALZAAK *Servieren*

Weemenstraat en Kotmansweg

Automobiëlbedrijf

Van Laar

en

Feijten

Enschedesestr. 127 - Tel. 13983 - Hengelo

DAF

VERLICHTING

v. Merksteijn

Burg. Jansenplein 35 Tel. 18556

Bonneterie SPECIAAL-
ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 17382, Heng.

Voor **SPEELGOED**

in elke prijs!

't KINDERPARADIJS

Willemstraat 35 - Hengelo (O.)

Doe het zelf

Wij leveren hiervoor P.V.C. vloer- en
wandtegels (reeds vanaf fl 5.80 p. m²),
plakplastics, mozaiek, lijmen, beits etc.

VLOERENBEDRIJF

A.F. Pierik &

F. Boerkamp n.v.

Wolter t. Catestr. 5, Tel. 14064
Hengelo (O.)

BLOEMSIERKUNST

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38, Tel. 12751

H. ter Braak

Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

Bornsestraat 24

Tel. 16137

Klaant'n van BISCHOFF

Bint almaol vol lof

Ne dame of heer . . .

Ze komt aaltied weer, want:

Bischoff

HENGELO

hef 't beste wat er is

Oawerluugt ow van dizze waarheid

H J. Krakers

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. **Hengelo** 12964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

van een bosrand," verzekert hij. „Op een bepaalde afstand kun je plotseling de indruk krijgen, dat de zuil uit je gezichtsveld verdwijnt. Je ziet alleen nog maar de bomen, het bos, de natuur. En dan opeens is er weer die zuil, als het ware teruggekeerd uit het niets...."

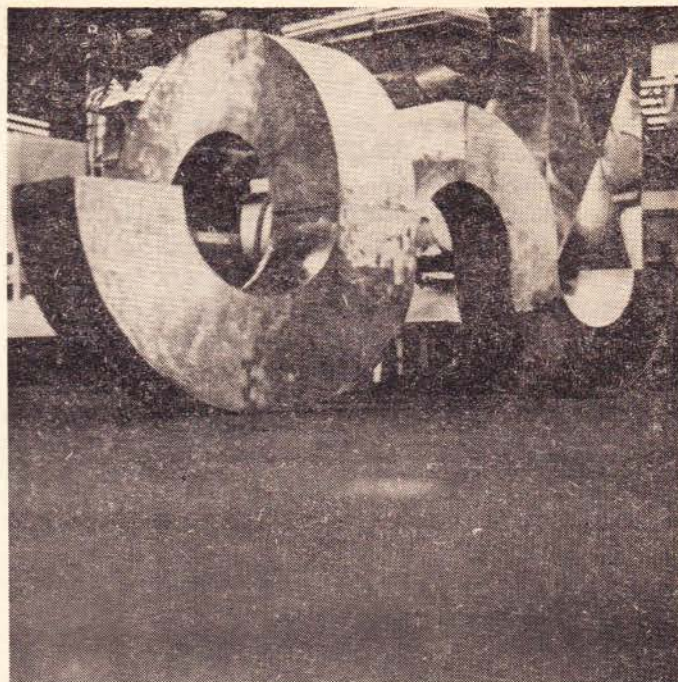
Een wonderlijke ervaring. Ja de kunstenaar beweert, de hem omringende wereld niet eerder zó innig te hebben beleefd en niet eerder zó bewust deel te hebben uitgemaakt van het bestaan. Een ZIJNS-ervaring dus!

En daarmee raken we de Zin en de Betekenis van Strobos' plastieken. Zij functioneren onmiskenbaar als *hulpinstrumenten van de waarneming*. Hetgeen ook kan worden gezegd van de imponerende polyester-plastiek, ontworpen door Strobos in opdracht van de Gemeente Hengelo en uitgevoerd door de karrosseriefabriek Bos te Albergen.

In een dynamische samenleving, waar ondermeer winststreven en konsumering zich tot afgoden dreigen te verheffen, vermogen de creaties van Strobos de aandacht te vangen en terug te werpen op een diepere werkelijkheid. Die van het leven en van het mens-zijn.

GEBORGEN IN HET ZIJN

Voor Jan Baetsen (25) heeft het ZIJN al méér reliëf gekregen. Is het ABSOLUTE bij Strobos ondergedompeld in de stof (een pantheïstisch ervarings-niveau), Baetsen daarentegen heeft in het contact met het ZIJN een vurig centrum ontdekt. Deze brandhaard, die alle scheppende activiteit in zich verenigt, situeert hij in 'de bovennatuur': een transcendente wereld. Zijn werken uit het recente verleden (niet te zien op deze expositie) vertellen stap voor stap het verhaal van de altijd weer unieke oriëntatie Subjekt-Objekt: de zijns-betrekking van de Mens met het Opper-Zijn. En binnen deze relatie komt Baetsen's DENKEN op gang en stroomt hem heel de begrippen-rijkdom toe die uit de Gods-idee voortvloeit. Daarvan getuigt ondermeer zijn schilderij 'de Kosmische Zon met de Drie Lichtstaven' ¹⁾, als symbool van het goddelijke reeds bekend aan de vóór-christelijke Druïden — priesters der oude Kelten in Gallië en Brittannië — en in het Christendom naderbij gekomen als de drie-Ene macht, die levende wezens vermag aan te trekken, te bevrijden en in de schoot van het ZIJN te verenigen. In een 5-luik vervolgens (door de gemeente Hengelo aangekocht en ten behoeve van deze tentoonstelling in bruikleen afgestaan), betoogt Baetsen, dat de liefde zich niet alleen verwerkelijkt in de mystiek maar tegelijk mensenliefde is; (zie bespreking in TP van december '68).

(foto B. Oosterwold)

Jan Baetsen (25): ..golfslag der participatie..

De ontwikkeling zet zich voort. In zijn jongste werken, geëxposeerd op Drienerlo, weet Baetsen met de grote toevoer van nieuwe begrippen aanvankelijk nauwelijks raad. Hij heeft tijd nodig om ze te verwerken. Hij rangschikt en groepeerde ze als waren het de stenen op een dambord. Een spel met begripshulzen, dat nieuwe combinaties oplevert. En elke nieuwe samenhang is tevens een nieuw gezichtspunt, een verovering op een werkelijkheid die zijn persoon voedt en uitbouwt.

Het kan niet anders: wie dieper in het ZIJN verzinkt, vindt zich inniger opgenomen in de wereld terug. Dit proces van teruggeworpen worden in het leven van alle dag, van groeiende werkelijkheidszin en toenemende verantwoordelijkheid, noodzaakt Baetsen uit zijn schilderijen te stappen. Van schilder wordt hij steeds meer beeldhouwer. Strenger worden de eisen, aan zijn handelen gesteld. De drie-dimensionale kunst stelt hem in staat, zijn inzichten 'lijfelijk' tegenwoordig te stellen. De plastische vorm leent zich voor een meer-zijdige belichaming van de gedachte in de stof. Of moeten we de zaak omdraaien en zeggen dat het de stof is, die naar zijn geestelijke bestemming wordt gevoerd?

Voor Baetsen zijn beide richtingen waar! De plastiek op bijgaande foto geeft uitdrukking aan deze wederzijdse tegenwoordigheid van hemzelf aan het ZIJN en van het ZIJN aan hemzelf. In deze tegenwoordigheid versmelt het Ik niet met het ZIJN, want de afstand blijft in de vorm van de

wereld, waaraan de mens in dit tijdelijke leven is gebonden. Om die reden stelde de kunstenaar zijn werkstuk zodanig in de expositieruimte op, dat de machtige 'golfslag der participatie' dwars door een glasruit breekt: de dunne wand die de Mens van het Absolute scheidt.

Op onze vraag aan Baetsen, of die ruit niet van matglas had moeten zijn, antwoordde de kunstenaar, dat zijn perspectieven - dwars door de dood - reiken tot in een eeuwigheid.

Geen blinde wand dus maar een glashelder uitzicht. Het zich geborgen weten in het ZIJN.

(JWM Gigengack)

1) „The Three Bars of Light (‘The Awen’) symbolizes the Source of Light in the cosmos.” [Geciteerd uit ‘The Ancient Druid Order’, blz. 6; published by direction of The British Circle of The Universal Bond, 77 Calton Avenue, Dulwich, London S.E. 21.]

VOLKSKUNDE

'MAAKSMAOLBREEF' UIT 1825

Een 'maak(e)smool' was een maaltijd bij gelegenheid van een boedelscheiding. Betrof het een huwelijk, dan werd een 'maaksmaolbreef' opgesteld.

JAN HENDRIK ZWIEP (erve Zwiep, Noord Deurningen; gem. Denekamp) huwde op 11 jan. 1826 te Denekamp met EUPHEMIA LOHUIS of LOMAN uit Groot-Agelo. Vooraf, en wel op 17 nov. 1825, waren de huwelijksvoorwaarden opgemaakt.

De bruid was meerderjarige dochter van Jannes Loohuis (landbouwer) en Maria Wenneger.

Van de zijde van de bruidegom waren bij dit *maaksmaol* aanwezig z'n broeder Gerrit Jan Zwiep en vader Jan Zwiep. Van de kant van de bruid: haar ouders. De acte werd ondertekend door J. H. Zwiep als bruidegom, E. J. Lohuis als bruid, Jannes Lohuis, Maria Wenneger, Jan Zwiep, G. J. Zwiep en tenslotte door Gerrit Koehorst als getuige en opsteller der acte.

De korte inhoud is als volgt:

art. 1: Er zou algehele gemeenschap van goederen bestaan.

art. 2: Haar ouders zouden aan de bruid meegeven als bruidschat een kabinet, een kist, een bed met toebehoren en een koe.

art. 3: De vader van de bruidegom zou de aanstaande echtgenoten bij zich op het erf Zwiep nemen en reserveerde het beheer van de boedel tot aan de trouwdag. Wanneer hij het erf aan de jonge lieden zou overgeven, accordeerde hij jaarlijks f 30.— en onderhoud in kost en linnen.

art. 4: De broer van de bruidegom heeft wegens het erf van de jonge echtgenoten te vorderen: 1000 gulden, een kast, een kist en een bed met toebehoren. (—) Mocht hij overlijden, dan zou de halve som of 500 gulden aan het erf terugvallen. Zolang hij ongehuwd zou blijven, en bij zijn broer inwonen, zou hij jaarlijks 2½% rente van zijn vordering ontvangen. Mocht hij ongetrouwd 't huis verlaten, om bij een ander te dienen, en als hij dan ziek of zuchtig mocht worden, dan zou hij altoos vrijen toegang tot het erf hebben en in kost en linnen worden onderhouden.

art. 5: De verloofden benoemen elkaar wederkerig tot erfgenamen.

Maar er schijnt onenigheid te zijn gerezen, want op 26 dec. 1825 sloten Johanes of Jan Hendrik Swiepink en Euphemia Lohuis een nieuw kontrakt ten overstaan van mr. G. B. ten Pol, notaris te Ootmarsum. Van een uitkering aan de broer wordt hierin niet gerept. Bepaald werd, dat er algemene gemeenschap van goederen zou bestaan; dat de verloofden in de boedel zouden inbrengen al hetgeen zij reeds bezaten, geërfd hadden en in het vervolg zouden verkrijgen; dat zij elkander wederkerig tot erfgenaam benoemden indien er bij overlijden van een hunner geen kinderen aanwezig zouden zijn; waren er wel kinderen, dan zou de langstlevende het gewone vruchtgebruik van de helft der goederen van de overledene hebben.

De acte werd getekend door Y. Zwiepink, E. Lohuis, B. Brandligt en G. B. Heespelink als getuigen, en door de notaris G. B. ten Pol.

[Papieren Zwiep, bewerkt door W. H. Dingeldein (1951), blz. 10 en 11. Manuscript 'Oudheidkamer Twente', Rijksmuseum Enschede. Voor nadere gegevens zie ook 'Twentse Post' van augustus 1968, blz. 3: 'Maaksmaolbier'.]

HENGELO

Een grote keuze SCHILDERIJEN
ETSEN
REPRODUCTIES

kunsthandel Prins

Marktstraat 21 - Tel. 14256 - Hengelo - Wij verzorgen al Uw inlijstwerk

Alleenverkoop voor Hengelo
en omstreken:

DE SPECIAALZAAK IN HERENMODES

Herman Stubbe

Marktstraat 22 — Tel. 13570

Beter dan goed is een Hollywood hoed!

KULTUUR-TECHNIEK

GRACHTEN, KANALEN EN VAARTEN

De oudste grachten in Twente hebben ondermeer gediend om het water van de snelstromende beken en riviertjes te kunnen gebruiken voor de aandrijving van een 'mola' of 'aquaria' (watermolen). Zo verwijst de naam 'Singraven', die omstreeks 1380 voor het eerst in de geschreven geschiedenis opduikt, naar een *grote gracht*¹⁾ te Denekamp, tegenwoordig Omdinkel genaamd. De oudste oorkonden die bewaard zijn gebleven, daterend van kort vóór 1200, spreken van watermolens in Twente;²⁾.

Ook dienden grachten ter bescherming van boerderijen, havezaten en vestingsteden. Het erve 'Dui-velshof' in De Lutte was vroeger omringd door een driedubbele gracht annex wallen, waarvan de loop thans nog gedeeltelijk is te volgen;³⁾. Bij graafwerkzaamheden in het recente verleden werden herhaaldelijk restanten van slot- en stadsgrachten aangetroffen. In april 1962 stuitte men ter hoogte van hotel 'de Graaf' in Enschede op de resten van een eiken fundering, zeer waarschijnlijk toebehoorend aan een brug die toegang gaf tot de voormalige Veldpoort aldaar;⁴⁾. Dergelijk paalwerk, afkomstig van de Espoort te Enschede, werd in 1914 aangetroffen bij de verplaatsing van het Blijdensteinhuis;⁵⁾. In juli 1964 werd de houten beschoeiing van een gracht rond de verdwenen havezate 'de Grimberg' in Rijssen blootgelegd;⁶⁾. Begin 1965 kwam bij het graven van een bouwput voor het nieuwe stadhuis te Oldenzaal de dwarsdoorsnede van een 13e eeuwse vestinggracht aan het licht;⁷⁾. En in augustus jl. werden eiken heipalen blootgelegd in het dorp Rietmolen, op een terrein 'Ravenhorst' geheten, naar een verdwenen havezate van die naam; (zie bericht in dit nummer).

Vergraving en kanalisatie van beken ten behoeve van de schipperij zijn ook al oude werkobjecten. „De Buurserbeek en de Schipbeek vormden vroeger tezamen een waterweg van Deventer naar Duitsland. Genoemde stad maakte reeds omstreeks 1400 (1399-1404) de *Hunnepe Aa* — trots de tegenstand van Zwolle en de Vechtstreek, die nadeel voor hun waterweg naar Duitsland vreesden — door vergraving bevaarbaar en van toen af heet ze Schipbeek; nog in 1422 was men op enkele punten aan het werk. Ze werd door kanalisatie in verbinding gebracht met de Buurserbeek. (—) Aan de Buurserbeek hadden de houthandelaars hun los- en laadplaats bij Alstätte, even over de grens. De potaarde uit Stadtlohn, aan de Berkel, werd bij 'de Poteerdenhook' bezuiden Haaksbergen ingeladen;⁸⁾.”

In Vriezenveen bestond in de 14e eeuw reeds de *Hollander Graven*, de naam van een gegraven vaart of gracht, die nog zou herinneren aan een nederzetting van Hollandse kolonisten. In de 17e eeuw werd hier een turfvaart gegraven, de *Schipsloot* genaamd, waarvan de loop tendele samenvalt met de natuurlijke bedding van de oude 'Bavesbeek', die daartoe zal zijn vergraven;⁹⁾.

„In de jaren 1771 en 1772 liet de toenmalige eigenaar van de havezate Twickel, Carel George graaf van Wassenaer Obdam, na verkregen goedkeuring van de marken Delden en Enter en van de belanghebbende goedsheren, geheel voor eigen rekening de *Twickelse Vaart* aanleggen. Voordien werden diverse grondstoffen — als katoen en garens uit Engeland — per schuit via Zwolle over de Vecht en de Regge aangevoerd tot het Huis Catteler onder Enter. (—) Voortaan zou men per schuit kunnen komen tot ten oosten van Delden, alwaar bij het eindpunt der vaart een haven werd aangelegd, naar de stichter van de waterweg 'Carels-haven' genoemd;”¹⁰⁾. Gedurende een eeuw heeft deze vaart het vracht- en goederenvervoer gediend.

Uit het midden van de 19e eeuw dateert het *Overijssels Kanaal*, dat in 1858 was voltooid en Zwolle, Coevorden alsmede Deventer met Almelo verbond. Het heeft een gunstige invloed uitgeoefend op de Twentse industrie; in 1861 hadden Almelo en Nijverdal reeds 2400 looms (weefgetouwen), terwijl Enschede er nog slechts 558 had.

Van Almelo oostwaarts gaat een 28 km. lang kanaal, dat in 1903 in verbinding kwam met de Vecht bij Nordhorn; het werd zeer weinig bevaren en is bij besluit van 12 juli 1961 door Provinciale Staten buiten gebruik gesteld; een beslissing die eind '61 door de kroon werd bekrachtigd.

In 1936 werd 't laatste deel van het *Twentekanaal* tussen Hengelo en Enschede opengesteld. Ongeveer 2 jaar later kwam ook de zijtak Wiene-Almelo gereed;¹¹⁾.

VOETNOTEN

¹⁾ 'Sin' is 'groot'; vergelijk: 'Sin(t)vloed'.

²⁾ W. H. Dingeldein: 'Singraven' (1969), blz. 93.

³⁾ Zie ook Twentse Post van dec. 1968.

⁴⁾ Idem, april 1962; (foto met onderschrift).

⁵⁾ L. A. Stroink: 'Stad en Land v. Twente' (1962), blz. 617; foto met tekst.

⁶⁾ Twentse Post, juli 1964.

⁷⁾ Idem, februari 1965; (foto met onderschrift).

⁸⁾ Standaardwerk 'Overijssel' (1931), blz. 78.

⁹⁾ Idem, blz. 792-794.

¹⁰⁾ L. A. Stroink: 'Stad en Land v. Twente', blz. 344.

¹¹⁾ Idem, blz. 669.

SPAR

TUSSEN STADHUIS- EN ST. LAMBERTUSTOREN

OPTICIEN

WESTEN

Westen Woont Weemenstr. 15

Eethuis

„t Centrum"

(Eig. B. Droste)

BEEKSTRAAT 5 - HENGELO

prima keuken

Specialiteit: Zigeuner-Bief

Geopend van 23.30 tot 00.4 uur

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 13041, Hengelo (O.)

VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

SINDS 1845:

Van Wezel

Transport — Montage
Kraanverhuur

Tel. Hengelo 19541

Tel. Amersfoort 11333

„Wiej veurt van allens"

't Is ne oetgemaakte zaak:

„Wa'j ook koopt, 't is aaltied raak
a'j bie Elbert kieken gaot!"

Da's méér weerd as nen goeien raad

G. Elbert TWEKKELERPLEIN
(Waarbekenweg) Hgl.

Rijwielen - Motoren - Bromfietsen

Wij verzorgen uw TROUW-
RITTEN met KOETSEN!!

J. B. VELTKAMP & Zn

Dennebosweg 46, Tel. 16210, Hengelo

NIEUW:

Heerlijk
frisse

Magere Vruchten- Yoghurt

(aardbeiensmaak) 56 ct per halve liter

De melkman van de H.C.M. heeft het.

Ijzerwaren, Gereed-
schappen, Bouwbeslag,
Tuin- en Huish. artik.

Aanknoef

OLDSNEAALSTRAAT 31
HENGELO

Broekhuis

de boekhandel

met de grote keuze!

Enschedeestraat 19 - Hengelo

Jenneboer

Weemenstraat 10 en 41, HENGELO

Sportieve Blouses, Vesten,

Rokken, Japonnen, Deux Pieces

DIVERSE PLAATSEN

E. J. Lantink

LANGESTRAAT 21 - 23, DELDEN

RADIO - TELEVISIE - ELECTRO

TECH. INSTALLATIE - BUREAU

WASMACHINES - VERLICHTING

RAIFFEISENBANK

DELDEN

Alle Bankzaken

SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-1437

stalen anti-sliptraptreden, trappen en bordessen

- * Uitglijden bij olie, vet, ijs of sneeuw niet meer mogelijk
- * Zeer lichte en goedkope constructie
- * Prima referenties van grootindustrie en architecten

DIJKHOF - HENGELO

— FABRIEK VOOR METAALBEWERKING —

Opgericht 1921

Beukweg 4, Tel.

13480 / 13581

Voor al uw

wapens en munitie

naar

Wapenhandel

HUISKES

Molenstraat 15

Delden

UIT STAD EN STREEK

ACHTSTE MEDISCHE FACULTEIT NIET IN TWENTE

ENSCHDEDE (16 sept.) — „Na ampele overweging heeft de regering gemeend de voorkeur te moeten geven aan Maastricht als plaats van vestiging voor de 8ste medische faculteit,” aldus minister dr. G.H. Veringa in zijn nota aan de Tweede Kamer over het medisch wetenschappelijk onderwijs. De bewindsman vindt nationale spreiding belangrijker dan andere overwegingen.

INFORMATIE-BULLETIN TWENTERAAD

HENGELLO — Het dagelijks bestuur van de Twenteraad is voornemens een periodiek informatie-bulletin uit te geven. Het zal vermoedelijk een kwartaaluitgave worden. Dit werd meegedeeld tijdens de tweede vergadering van de Twenteraad, gehouden op 17 sept. in het Hengelose stadhuis.

UC-PROJECT IN ALMELO VERGT 46 MILJOEN

ALMELO — Volgens de memorie van toelichting op de begroting voor 1970 van het ministerie van Economische Zaken worden de totale investeringen in de beide installaties van het Ultra-Centrifuge-project te Almelo geraamd op 46 miljoen gulden.

BARONES TWICKEL 90 JAAR

DELLEN — Ter gelegenheid van de negentigste verjaardag van de barones van Twickel werd op 16 sept. ten hare huize een feestelijke bijeenkomst gehouden. Naobers boden haar 'n krentewegge aan.

LUSTRUMFEEST STUDENTEN OOK VOOR DE BEVOLKING

DRIENERLO — De opening van het lustrumfeest van de Technische Hogeschool Twente vindt plaats op een zeer ongewoon uur: in de nacht van 24/25 oktober a.s. om twaalf uur. Dan wordt namelijk een vuurwerk ontstoken.

Nadat op het THT-terrein de kruitdampen zijn opgetrokken is er zaterdag 25 oktober een Open Dag met vele evenementen, lustrumrit, tentoonstellingen, aanvang sportprogramma enz. Men rekent er op dat vele Twenten van de gelegenheid gebruik zullen maken de hogeschoolgemeenschap te bezoeken.

(Op zaterdag 18 oktober vindt in de technische hogeschool een Open Dag van het Oecumenisch Campuspastoraat plaats.)

BODEMVONDSTEN

OVERBLIJFSELEN HAVEZATE 'RAVENHORST'

RIETMOLEN — Nabij de kerk van Rietmolen, op een gedeeltelijk met nieuwe woningen bebouwd terrein — vanouds de Ravenhorst genaamd — zijn bij grondwerkzaamheden voor de bouw van een nieuw woonhuis overblijfselen blootgelegd van de verdwenen havezate Ravenhorst. Daartoe behoren een aantal eiken palen, in de grond geheid op de plaats waar eertijds een gracht was gelegen en vermoedelijk een brug toegang gaf tot het verdwenen edelmanshuis. Vervolgens restanten van funderingen, opgetrokken van rode bakstenen (zgn. kloostermoppen), benevens scherven aardewerk en brokjes vuursteen. Op de foto: aannemer H. G. Kleinsman (woonachtig Van Everdingenstraat 3, Rietmolen), die op genoemd terrein diverse woonhuizen heeft gebouwd, wijst de plaats aan waar in de nabijheid van de bouwput oude baksteen-funderingen aan het licht zijn gekomen.

Het kerkdorp Rietmolen ligt in de voormalige marke Brammelo, die — samen met nog zes andere marken — behoorde tot het kerspel Haaksbergen. In 1643 was JONKER HANS HENRICK DE SWICKER — als erfgenaam van zijn vader CASPER — in het bezit van de Swickersborg, de Ravenhorst alsmede de goederen Traman en Flierhaar onder Brammelo; (archief Borculo). Vermoedelijk vormden de twee eerstgenoemde goederen samen één bezit, teweten een edelmanshuis met hereboerderij. De streekhistoricus C. J. Snuif ('Verz. Bijdr.', 1930, blz. 129) noemt o.m. ene CASPAR DE SWICKER ZU RAVENHORST (binnen Coesfelt) in 1615 eigenaar van het erve Woestijnck in Broekheurne (Uselermarke, behorend tot het kerspel Enschede).

oldenzaal

de zaak met meer
dan 150 toonkamers

ERRES **PHILIPS**
TELEVISIE
Ben Lansink Oldenzaal
Grotestr. 20 Tel. 2981

GESCHENKBON

G. Morselt fl.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbbon.

Blij met een geschenkbbon

G. Morselt

Voor
een deskundig uitgewerkte

C.V.-installatie

E. HEIDEMANN & Zn

Boterstraat 13-15, tel. 2077
Eekboerstr. 71, tel. 2708; b.g.g. 2349

OLDENZAAL

**Autobus-
onderneming
Oldenzaal**

Lijndiensten
Oldenzaal - Denekamp - Grens - Nordhorn
Moderne touringcars
Uitgebreid reizenprogramma
In de zomermaanden elke dag tochten in Overijssel
en het Duitse grensgebied

Foto's könt nich kieken
(Mer oonze foto's möj bekiesen)
fotohandel
't Kiekkeske

KIP	KIP	KIP
regelt Uw schade	deukt Uw auto uit	spuut Uw auto

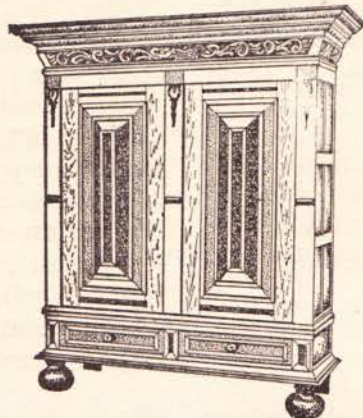
AUTOSPUITBEDR./UITDEUKINR.
Esstraat 6 — Tel. 2251 — Oldenzaal

tricoloreren
drymasteren
verven

Ootm.str. 47-49

Tel. 2091

Door de eeuwen heen een meubel-
stuk, dat sfeer geeft in elk interieur.
Permanente expositie in onze toon-
zalen van vele modellen Gelderse
kussen- en rankenkasten

Smellink — Oldenzaal

DIVERSE PLAATSEN

**Nu ook Alfa-Romeo
in Hengelo-omgeving**

AUTOMOBIELBEDRIJF ERNE
Deldenerstr. 42, Tel. 12120

Alle boeken over Twente
(ook streektaal-literatuur)
Boekhandel t. Voorde
Delden

BOERENLEENBANK
Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente.

Boerenleenbank De Lutte
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG
Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

Cöop. Aan- en Verkoopvereniging

Deurningen

Tel. 05402-201

Veevoeder, Meststoffen
Brandstoffen, Zaaigoed
Pootgoed, Div. artikelen

Alle veevoerders onder CLO-contrôle

COÖP. ZUIVELFABRIEK

De Eendracht
ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Boerenleenbank

Denekamp

de bank
voor iedereen

VAN OVER DE GRENS

TWENTEN BETOGEN IN NORDHORN

NORDHORN — Uit solidariteit met hen, die in West-Duitsland stelling nemen tegen de neo-nazi-partij NPD, trokken vele Twenten op 26 augustus naar Nordhorn, waar de NPD onder leiding van ADOLF VON THADDEN een grootscheepse propaganda-bijeenkomst had belegd. Een grote politiemacht van naar schatting een paar honderd man, samengetrokken uit de wijde omgeving, hield de betogers te Nordhorn in toom. De bijeenkomst van de NPD in de Koncert- en Theatersaal aldaar, die ook door een aantal vurige tegenstanders werd bijgewoond, is misschien wel de rustigste geweest in de NPD-verkiezingstoernee.

Een 25-tal oost-Nederlanders, waaronder kamerleden, politici, vakbondsleiders, journalisten, een hoogleraar en een predikant, hadden één week eerder hun handtekening geplaatst onder 'n publieke verklaring, waarin zij hun verontrusting en verontwaardiging uitspreken over de NPD-vergadering te Nordhorn. De tekst luidt: „*De nazistische NPD wil zich op korte afstand van de Nederlandse grens met een grote vergadering manifesteren. Wij zijn daarover verontrust en verontwaardigd. Het optreden van deze partij gaat gepaard met geweld tegen andersdenkenden. Dit is vergelijkbaar met het optreden van andere groeperingen in het recente verleden van Duitsland. Wij betuigen onze solidariteit met alle democratische krachten in West Duitsland, die bereid zijn dit nazisme en de NPD te bestrijden.*”

Volgens A. Piechorowski in het boek 'Der untergang der jüdischen gemeente Nordhorn' (1964) zijn door de Nazi's onder Adolf Hitler 50 joodse burgers van Nordhorn vermoord.

BOEKEN

KRALEN AAN EEN ROZENKRANS

„Ootmarsum heeft zijn monumenten op bijna elke straathoek. Liefde tot het verleden, inspanning en ijver om het eigen, historisch gegroeide cultuurbezit te behouden en te versterken, dat zijn wel de opmerkelijkste trekken in het karakter van deze stad,” aldus de streekkenner Adriaan Buter in een zojuist verschenen luxe-pocket over Ootmarsum.

In deze jachtige tijd, waarin zelfs het bidsnoer — als zijnde te 'langdraderig' — in onbruik raakt, doet de titel van dit 200 pagina's tellende boek enigszins verouderd aan. Maar niettemin: zoals de 'kralen aan een rozenkrans' zich aaneenrijgen tot een sluitend geheel, zo ook vormen de verschillende gelaatstrekken van Ootmarsum tezamen een afgerond beeld: het portret van een idyllisch landstadje met een rijke historie en oude traditie.

De ambities van de schrijver reiken duidelijk verder dan het samenstellen van een handzame gids voor bezoekers van Ootmarsum en omgeving. Na een eerste, hartveroverende blik op zijn onderwerp, besteedt hij twee hoofdstukken aan de bodemgesteldheid van oost-Twente, hetgeen — bij zo'n gevarieerd menu en zo direct bij de aanvang van de maaltijd — toch echt even zwaar op de maag valt. Daarentegen vormen de hoofdstukken over de flora en fauna van Ootmarsum en over de watermolens in deze omgeving aantrekkelijke, licht verteerbare kost.

Buter verstaat de kunst, al wandelende door het landschap zijn gezelschap een brede informatie toe te spelen. Leerzaam en onderhoudend vertelt hij over oudheidkundige vondsten, geveltekens, het boerderijtype, de sage, de taal, de marke- en stedelijke samenleving. Daarbij nemen vooral de monumenten, oudheden en plaatselijke gebruiken een grote plaats in, hetgeen uiteraard samenhangt met de touristische bestemming van dit boek.

Alles bijeengenomen biedt deze uitgave een veelzijdig contact met een stukje Twente, dat niet alleen een trekpleister is voor vele vreemdelingen maar ook menig Twent naa an 't hette ligt. Men profiteert van de opvallend lage verkoopprijs.

UITGAVE VVV OOTMARSUM

[2.75]

almelo

Nutsspaarbank UW bank

Hoofdkantoor Almelo
WIERDENSESTRAAT 22

Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

ADVERTEREN IS ETALEREN

■ VEEVOEDER
■ KUNSTMEST EN
■ LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet
lage prijzen bij
A.B.T.B.
ALMELO

Coöperatie De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering

van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COÖP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

Boerenleenbank

de bank voor iederéén

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 - ALMELO

Olympia

Tel- en Schrijfmachines

G. H. v. d. VEEN

ALMELO. Tel. 2666
HENGELO, Nieuwstr. 38. Tel. 3159

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo bieje komp kieken, naar:

TOON a.d. Tuinstraot

Tel. 3880

In vrogger dage daansen de leu op
de dell' n veertoer. Weer völ later
'n zeuensproonk. Rechtoeroort foxtrot,
wals en cha cha cha in niemoodse
daansscholen:

Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 - Tel. 4880

Hermannia Rompelman

CORSET-SPECIALZAAK

ATELIER VOOR MAATWERK

Opgericht 1899

Grotestraat 61 - Tel. 3276

CHEMISCH REINIGEN

VAKWERK DAN

Tempo

Speciale behandeling Si ro-set-kleding,
Terlenka, Dralon. In één dag klaar!

TEMPO, Rohofstr. 2, Tel. 4354

ADVERTEREN IS ETALEREN

wij zijn gespecialiseerd in alle
voorkomende drukwerken zoals

- familiedrukwerk
- periodieken
- blocs enz.

DRUKKERIJ

landhuis

ORANJESTRAAT 2

Met bijkantoren:

Ootmarsumsestraat 273

Acaciaplein 31

Aaldrinkssingel 9

FOTO ROOS SINDS
1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

drogisterij - parfumerie

PRÜMERS

Bornsestraat 72 - Tel. 5650

Het huis voor geschenken

DIVERSE PLAATSEN

Hotel Haarhuis Zenderen

In 't herte van Twente

Wie helpt met an de
bleul en veuroetgang
van **MAARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

Coop. „De Landbouw” W.A. GOOR

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.

DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMEN

RUIMTEVERWARMING

OOK AAN AARDGAS

Gem. Energiebedr. Rijssen

'schep ijs - vers ijs'

VELE SMAKEN IN
COUPES & SORBETS

Ijssalon 'BORNE'

(Ook voor frites, kroketten enz.)

Grotestr. 185 - tel. 05409/1000

VUURDOOD IN TWENTE

Bij de uitgeverij Witkam verscheen deze maand van de hand van de Oldenzaler DIRK POORT (74) een verhaal over de twee freules van Beckum, Maria en Ursula, die in 1544 — beschuldigd van ketterij — een half uur gaans van Delden, aan de weg naar Goor, op de brandstapel werden gebracht. De spaarzame historische gegevens laten veel ruimte over aan de verbeelding. Een oud martelaarsverhaal vertelt: *'In den jare 1544 was er eene zuster in den Heere genaemt MARIA VAN BECKUM, die om der wille van haar geloof door hare moeder uit het Huis was verstooten. Toen dit ruchtbaar was geworden, gaf de Stadhouder des Keizers aan den Drost van Twenthe last met veel manschappen uit te gaan, om die jonckfrou te vangen tot haar broeder JAN VAN BECKUM, waar henen sy gevluhtet was. Daar werd sy uit het bed gelicht en mèt de gelijkgezinde vrouw van haar broeder, URSULA, weggevoerd.'*

DIRK POORT heeft getracht de achtergronden van dit drama aan de hand van het toenmalige tijdsbeeld te belichten: *'Daar was die Maarten Luther, die in verzet was gekomen tegen de wii van de Paus, en die dan ook terecht in de ban was gedaan. Maar een goed werk had hij toch verricht, want hij had de bijbel voor alle lieden leesbaar gemaakt, en wie maar enigszins kon lezen, die spelde de Heilige Boeken woord voor woord. Maar daaruit was een groot kwaad voortgekomen, omdat een ieder nu zijn eigen uitleg gaf aan de woorden van de Schrift, en tal van dwepers waren opgestaan en hadden hun meningen luide uitgebazuind en honderden waren toegesneld om het Duizendjarig Rijk van de keizer van Sion te helpen stichten....'*

De aanhangers van deze extreme beweging — Anabaptisten of Wederdopers genaamd — predikten behalve een duizendjarig rijk ook gemeenschap van goederen en een leven zonder wet, zonder overheid en zonder huwelijk (veelwijverij). Vele geestverwanten traden op in roversbenden. Zo is het begrijpelijk dat zij door wereldlijke en kerkelijke gezagsdragers als staatsgevaarlijke elementen en kettters werden beschouwd. De bekende historicus prof. Rogier zegt met betrekking tot dit anabaptisme, waarmee ook Twente kennis maakte: *'Door hun nachtelijke overvallen op weerlozen, hun aan de Bokkenrijders herinnerende moord- en brandlust, bleven ze geslachten lang in huiveringwekkende heugenis. Geen gewest is door hen zo geteisterd als Overijssel. De verschijnselen zijn zo verward en het complex van moordlust in mannen en vrouwen van soms hoge geboorte zo onbegrijpelijk, dat men er aan twijfelt, of hun optreden nog als een episode van de kerkelijke geschiedenis te beschouwen is.'*

Daarmee vragen wij ons af, of de schrijver de achtergronden voor zijn verhaal niet óók of nog meer had moeten zoeken in de diepgaande sociale ellende die, omstreeks het jaar 1530 heerste in geheel Holland, niet alleen in de havensteden en de industrie, maar ook op het van haar afhankelijke platteland. Om niet te vergeten het sociale verval van Overijssel, de snelle achteruitgang van scheepvaart, handel en nijverheid, veroorzaakt door de twist van Kampen met Zwolle en diens ongelukkige nasleep, de oorlogen met hertog Karel van Gelder. Volgens geschiedvorsers van naam, als Fruin, Blok en Pirenne, was het Anabaptisme veeleer een religieus-socialistische beweging. Al te gemakkelijk slaat DIRK POORT de zwarte bladzijden in de kerkgeschiedenis op en wijst hij *'de Utrechtse spin'* aan als de zondebok, in wiens spinneweb allen zich verstrikten die onvoorzichtig hun afwijkende godsdienstige overtuiging lieten blijken. In dat geval had ook het politieke gekonkel rond de bisschopsstoel, de annexatie van het Sticht (1528) en het verzet daartegen (pastoor Albertus Pigge of Pighius te Kampen) uit de doeken moeten worden gedaan. Immers, alle verordeningen, welke door de algemene landsregering te Brussel tot bestrijding der ketterij in 's Keizers erflanden werden uitgevaardigd, kregen voortaan ook in dit gewest kracht van wet. Verder wordt ook de lijfstrafelijke rechtspleging wel wat eenzijdig belicht, als zou zij een uitvinding zijn van de traditionele kerk inplaats van een primitief en middeleeuws rechtsbewustzijn van het volk.

De schrijver, die in zijn verhaal dramatische hoogtepunten heeft weten te bereiken en de sfeer van de oude tijd bijna tastbaar voor ogen brengt, had er ons inziens beter aan gedaan door temidden van de grote sociale en geestelijke spanningen van de 16e eeuwse maatschappij, van de historisch gegroeide machtsverhoudingen alsmede van de wederzijdse opvattingen en standpunten, de lezer door een genuanceerd beeld zelf te betrekken in de problematiek van de gewetensbeslissing, inplaats van een pasklaar antwoord te zoeken op een raadsel, dat ook de schrijver tenslotte niet heeft kunnen oplossen.

Nog enkele opmerkingen tot besluit. DIRK POORT zal zijn reden hebben gehad, om de edelman JOHAN VAN BECKUM en diens echtgenote URSULA VON WERDUM te huisvesten op het Altena in Beckum en niet op 't erve Nyenhuis in het gericht van Diepenheim, zoals ons historisch meer waarschijnlijk voorkomt. Maar dat de Heer van Raesveld op Huis Twickel met het goed Kevelham zou zijn beleend als beloning voor zijn ketterjacht, wordt door originele documenten tegengesproken.

UIT. WITKAM, ENSCHEDE

[5.95]

GENTLEROY VOOR VRIJETIJD- KLEDING

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
GEBR. VAN HEK N.V. ENSCHEDE.

JORZOLINO

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN
JORDAAN - TER WEEME N.V. HAAKSBERGEN

LEVENSGEZELLIN - HUWELIJK

Ons eigen maandblad 'DUO' is thans een feit!!

Hierin vindt U zeer vele Duitse vrouwen.

U kunt dus nu ook zelf Uw keus bepalen!

Vraagt U eens een gratis proefnummer bij:

ERICA-SERVICE

Doe het zelf en maak van uw tuin een LUSTHOF. Kosteloos maakt ERICA voor U een grondplan. Vraagt inlichtingen.

N.V. Aanneming-Mij. vh.

H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

Het Duits-Nederlandse Bemiddelingsbureau

P. v. NIEUWENHOVEN

POSTFACH 1466, 424 EMMERICH W.DLD.

ADVERTEREN IS ETALEREN

VéGé

voor ^u/_w levensmiddelen

guller met zegels.. guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels